

Delemne 6.1: Barn og unge

Inngår i emne: MED-3601, Medisin 6. år

Oppdatert dato: Utkast 21.03.2017

Godkjent av programstyret for medisin: .....

Skrevet av: Claus Klingenberg (leder), Siv Kvernmo, Carina Kaspersen, Simon Kranz, Jørgen Landehag, Jan Holt, Cecilie Javo, Per Willy Antonsen, Ellen Pedersen

Omfang:

Nordland og Troms:

- 4 uker (20 dager) barne- og ungdomsmedisin (BUM) og barne- og ungdomspsykiatri (BUP) (Tromsø eller Bodø)

Finnmark:

- 3 uker (15 dager) barne- og ungdomsmedisin (Hammerfest).
- 1 uke barne- og ungdomspsykiatri (Karasjok)

Faglig innhold:

Det forutsettes at studenten er kjent med tidligere undervisning og læringsutbytte. Undervisningen bygger på kunnskap fra humanbiologi, samfunnsmedisin og klinisk medisin fra de fem første årene av legestudiet. Vi vil komme innom tidligere tematiske områder, men nå tilstrebe en bredere, dypere og mer integrert klinisk forståelse samt dekke nye temaer.

Det bygges særlig på delemnene 2.8 Mentale funksjoner I, 4.1 Medical genetics, 4.2 Paediatrics, 4.4 Global health, 4.8 Mentale funksjoner-2, 4.9 Akuttmedisin, 4.10 Primærmedisin

Undervisningen vil fokusere på praktisk håndtering av vanlige og farlige problemstillinger hos barn og unge i allmennpraksis.

Kliniske problemstillinger:

I delemnet arbeides med og undervises i

1 Aggressivitet	40 Infeksjonstendens
2 Avvikende adferd	41 Feber
3 Avhengighet/misbruk	42 Forstørrede lymfeknuter
4 Depressivitet	46 Utmattelse
5 Desorientering/ Forvirring	47 Redusert allmenntilstand
6 Nedsatt intellekt	48 Tung pust
7 Hallusinasjoner/vrang-forestillinger	49 Respirasjonsbilyd
10 Selvsykdom,	53 Hoste
11 Selvmordsrisiko	54 Pustebesvær
13 Søvnforstyrrelse	55 Tett nese
14 Trøtthet	56 Vondt i halsen
15 Angst/uro	61 Buksmerter
21 Langvarig smerte	63 Diaré
31 Bilyd	69 Spiseforstyrrelser
32 Hjertestans	70 Vekttap
38 Blekhet	78 Legemiddeleffekt
39 Blødningstendens	80 Dysuri

82 Urininkontinens	100 Hevelse/smerter i ledd, ekstremiteter
83 Hyppig vannlating/nykturi	104 Utslett
85 Dehydrering	110 Avvikende vekst/pubertet
97 Unormal/ustødig gange	111 Avvikende psykisk/motorisk utvikling
98 Bevegelsesforstyrrelser	114 Prematuritet
99 Smerte i nakke/skulder/rygg	115 Misdannelser

Mange av disse problemstillinger er behandlet omfattende hos voksne, men her er fokus forståelse og håndtering hos barn og unge, hvor det ofte er andre lidelser med en annen prognose enn hos den voksne pasient.

Læringsutbytte:

En nyutdannet lege fra UiT Norges Arktiske Universitet

Kunnskaper

- Har grunnleggende kunnskap om barn og ungdoms normale vekst og utvikling og om forstyrrelser i den normale utvikling
- Har kunnskap om sykdommer som ytrer seg annerledes i barnealderen enn i voksen alder og de sykdommer som er spesifikke for barne- og ungdomsalderen
- Har grunnleggende kunnskap om vanlige sykdommer og lidelser hos barn og ungdom og kjenner til de vanlige behandlingsprinsippene for disse sykdommene
- Har kunnskap om hvordan samfunnsforhold, miljø, livsstil og kulturell kontekst påvirker barnehelse, og kan foreslå forebyggende tiltak.
- Har kunnskap om sjeldne/alvorlige sykdommer slik at mistanke om slike sykdommer vekkes ved tidlige symptomer.
- Har kunnskap om akutsituasjoner hos barn og ungdom
- Har kunnskap om organisering av tilbud til barn og ungdom med kronisk sykdom eller funksjons-hemming.
- Har kunnskap om traumas¹ betydning for helse og betydningen av å iverksette tidlige forebyggende tiltak.
- Har kunnskap om vurdering av omsorgsevne, bekymringsmeldinger til barnevern og politi, samt lovverket rundt dette
- Har kunnskap om utviklingsforstyrrelser som autisme, alvorlig ADHD og psykisk utviklingshemming
- Har kunnskap om tidlige symptomer på alvorlig psykopatologi og kunne differensiere mellom ulike lidelser samt kjenne til lovverket knyttet til behandling av disse
- Har kunnskap om ulike behandlingstilbud både akutt-psykiatrisk og poliklinisk ved selvsykdom og selvmordsrisiko
- Har kunnskap om ernæringens betydning for somatiske og psykiske lidelser hos barn og unge, inkl. spiseforstyrrelser
- Har kunnskap om minoritets-helse og kontekstuell/kulturell forståelse av barns helse og sykdom
- Har kunnskap om håndtering av pasienter med genetiske og arvelige sykdommer i førstelinjetjenesten

Ferdigheter

- Kan gjennomføre et systematisk anamnestic intervju med barn og ungdom (bio-psyko-sosialt inklusiv utvikling)

¹ Omsorgssvikt, barnemishandling og seksuelle overgrep

- Kan undersøke og vurdere barn og ungdom med vanlige kliniske problemstillinger (se listen ovenfor)
- Har grunnleggende ferdigheter innenfor barnemedisinske akutsituasjoner inkludert hjertestans hos barn i ulike aldersgrupper
- Kan gjennomføre en klinisk genetisk undersøkelse
- Kan gjennomføre en vurdering av selvmordsrisiko og selvskading
- Kan gjennomføre en enkel utredning av depresjon/angst og ADHD i primærhelse-tjenesten og gjennomføre oppfølging
- Kan utføre en førstelinje psykiatrisk status og vurdering i forbindelse med akutt og snikende psykose

Generell kompetanse

- Kan gjennomføre en vanlig utredningsprosedyre for barn og ungdom i allmennpraksis
- Kan starte behandling ved vanlige kliniske problemstillinger og sykdommer i henhold til nasjonale retningslinjer
- Kan vurdere når det er nødvendig å henvise til spesialisthelsetjeneste for videre undersøkelser, inkludert hvilke undersøkelser det kan være aktuelt å foreta hos spesialist og hvordan man formulerer en god henvisning
- Har ervervet seg de holdninger og den ydmykhet som er nødvendig for å kunne yte helsehjelp til barn og ungdom og kunne forholde seg til deres foreldre, inkludert til og barn fra andre kulturer
- Har tilegnet seg kompetanse til å ivareta en forsvarlig håndtering av pasienter med genetiske og arvelige sykdommer i førstelinjetjenesten
- Kan benytte og vurdere egnede psykometriske instrumenter for ulike lidelser hos barn og unge i allmennpraksis

Undervisning og arbeidsform

Undervisningen gjennomføres med praktisk klinisk undervisning, deltagelse på sengepostavdeling, selvstendig poliklinikk og deltagelse på tverrfaglige møter og tverrprofesjonell samarbeidslæring. Studenten skal selv ta opp journaler og skrive egne polikliniske notat. På de fleste ettermiddagene vil det være smågruppeseminarer. Det vil i løpet av studieåret også være en case og et tverrfaglig seminar i fellesperiodene (dvs utenom hovedmodulen).

- Miniseminarer i smågrupper (8-12 studenter), hovedsakelig basert på kasuistikker, 16 x 2 timer (BUM/BUP)
- Praktisk klinisk undervisning (PKU) i grupper (4-6 studenter), 5 x 2 timer (BUM), 2 x 2 timer (BUP)
- Poliklinikk, 3 x 2 timer (BUM/BUP)
- Følge vakthavende lege på ettermiddag og kveld, 6 timer (BUM)
- Delta på avdelingens arbeid tre formiddager, inkl. morgenmøte, 2 x 4 timer (BUM), 1 x 4 timer (BUP)
- Klinisk case undervisning, tverrfaglig m/allmennmedisin (i en av fellesperiodene), 8 timer (BUM/BUP)
- Praktisk arbeid med barn på legevakt på ettermiddag, 1 x 2 timer
- Prøveeksamen muntlig, 1 x 2 timer (BUM/BUP)

Arbeidskrav

- Delta på minst 5 av 7 PKU-sesjoner (BUM/BUP)
- Under veiledning undersøke og diktere notat på 2 polikliniske pasienter (BUM) og 1 poliklinisk pasient (BUP)

- Under veiledning ta opp journal på 2 barn/ungdom som innlegges i Barne- og ungdomsavdelingen og 1 ungdom som innlegges Ungdomspsykiatrisk sengepost eller er henvist BUP
- Gjennomføre anonym delemneprøve og evaluering (Questback/Wiseflow)

Anbefalte læringsressurser:

Basislærebok i pediatri:

Illustrated Textbook of Paediatrics, Fourth Ed. 2012 (552 sider). Lissauer T & Clayden G. Mosby Ltd. ISBN: 978-07-234-3565-5

En moderne og komplett lærebok i pediatri med gode illustrasjoner. Denne finnes også oversatt til dansk, for de som ønsker å lese den på et nordisk språk.

Klinisk pediatri, 3. utgave 2016 (463 sider). Markestad T. Bergen: Fagbokforlaget, 2016. ISBN: 978-82-450-1683-3

En god norsk lærebok som er nylig oppdatert.

Som supplerende litteratur anbefales det at man benytter Norsk barnelegeforenings veiledere i Generell og Akutt pediatri. Disse finnes elektronisk på [helsebiblioteket](http://www.helsebiblioteket.no/retningslinjer/pediatri/forside) sine hjemmesider

<http://www.helsebiblioteket.no/retningslinjer/pediatri/forside>

<http://www.helsebiblioteket.no/retningslinjer/akuttveileder-i-pediatri/forside>

og som nedlastbare app fra Google Play og App Store.

Basislærebok i barne- og ungdomspsykiatri:

Lærebok i barne- og ungdomspsykiatri (444 sider). Grøholt B, Garløv I, Weidle B, Sommerschild H. Oslo. Universitetsforlaget, 2015.

Norsk lærebok i barne- og ungdomspsykiatri.

Som supplerende litteratur anbefales det at man benytter Norsk barne- og ungdomspsykiatrisk forening sin Veileder i BUP som finnes elektronisk på <http://legeforeningen.no/Fagmed/Norsk-barne-og-ungdomspsykiatrisk-forening/Faglig-veileder-for-barne-og-ungdomspsykiatri/>

Medisinsk genetikk

Thompson & Thompson: *Genetics in Medicine*, Seventh edition, 2007.